

Jaarverslag 2018

Inleiding

De stedelijke vzw Kinderopvang Leuven is een initiatief van de stad Leuven en heeft een raad van bestuur van afgevaardigden van de gemeenteraad. Vzw Kinderopvang Leuven omvat verschillende deelprojecten zoals het Loket Kinderopvang, het Centrum Inclusieve Kinderopvang en tal van gezinsondersteunende projecten (buggypunt, PIEP!, speltheek...). Vzw Kinderopvang Leuven heeft ook een Initiatief Buitenschoolse Opvang (IBO), 't Koetshuis, in haar werking. IBO 't Koetshuis is een opvangvoorziening die erkend is door en onder toezicht staat van Kind en Gezin. Naast deze deelprojecten is er in 2011 een grootschalig project van start gegaan onder de noemer: 'KinderKuren'.

Opvang baby's en peuters

Leuven was de eerste Vlaamse stad waar een loket kinderopvang het licht zag vanuit een sterke samenwerking tussen de lokale opvangactoren. In Leuven omvat dit loket kinderopvang een drietalige website (www.kinderopvangleuven.be) in combinatie met een centraal loket en een aantal contactpunten (waaronder ééntje in het Huis van het Kind), waar ouders met bijkomende vragen terecht kunnen voor ondersteuning.

Het Leuvens loket kinderopvang is niet alleen een neutraal informatie- en ondersteuningspunt maar ook een centraal registratiepunt voor alle vragen over de opvang van baby's, peuters en schoolkinderen in Leuven. Het lokaal loket kinderopvang werkt samen met *alle* Leuvense opvangvoorzieningen van gezins- en groepsopvang voor baby's, peuters en ondertussen ook schoolkinderen en tal van toeleiders. Het doel is om de gezinnen die kinderopvang zoeken zo efficiënt mogelijk te informeren en te ondersteunen bij deze zoektocht en zicht te krijgen op de vragen en voorkeur van gezinnen voor kinderopvang. Het loket kinderopvang heeft hierbij bijzondere aandacht voor de toegankelijkheid van kinderopvang voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen via de intensieve samenwerking met toeleiders zoals OCMW Leuven, CAW Oost-Brabant, Agentschap integratie, VDAB, INLOOPteam de Mobil, ...

Het loket kinderopvang is elke dag telefonisch, per mail en fysiek bereikbaar van 9uur tot 16u30. Elke maandag en donderdag is er permanentie tot 18uur, en elke eerste donderdag van de maand tot 20 uur. Sinds januari 2017 is het loket kinderopvang ingestapt in het online afsprakensysteem van Stad Leuven. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal bezoekers die in 2018 een afspraak maakten, en hoeveel bezoekers effectief

verdergeholpen werden aan het loket (de anderen annuleerden hun afspraak of kwamen niet). Deze cijfers voor burgers die niet op hun afspraak verschijnen liggen in lijn met het gemiddelde over de stadsdiensten heen.

	2017		2018	
	Aantal afspraken	Aantal effectief geholpen burgers	Aantal afspraken	Aantal effectief geholpen burgers
Nieuwe inschrijving	322	204 (73%)	502	379 (75%)
Opvolging dossier	276	86 (76%)	488	376 (77%)
Attest inkomenstarief	115	78 (76%)	145	108 (74%)
Totaal	954	713 (75%)	1135	863 (76%)

Naast het loket op het stadskantoor, zijn er nog verschillende antenepunten in Leuven waar ouders terecht kunnen met vragen rond kinderopvang. Dit gaat om het Leuvense Huis van het Kind, kindercentrum De Girafant en alle Leuvense opvanginitiatieven. Bij deze antenepunten wordt er geen registratie bijgehouden van het aantal aanvragen.

Door de innovatieve koppeling van het loket kinderopvang aan een back-office-beheersmodule voor kinderopvanginitiatieven¹, is het tevens mogelijk om cijfers te verzamelen over het aanbod, de nood en het gebruik van kinderopvang op lokaal niveau en in een betere matching te voorzien tussen opvangvraag en – aanbod. Uit de cijfers van 2018 blijkt:

- dat het aantal ingevulde kindplaatsen licht gedaald is ten opzichte van 2017 (-1%), na jaren van stijging (+8% in vergelijking met 2014)

Jaar	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal effectief ingevulde plaatsen	1893	1947	2040,1	2080.1	2055.1
Aantal vergunde plaatsen			2108.6	2115.6	2101.6
Aantal gesubsidieerde plaatsen			1857	1852	1859

- dat de behoefte aan opvang in Leuven groot is (95%) omwille van diverse redenen (oa hoge tewerkstellingsgraad, minder informele opvang, hoge activeringsgraad kwetsbare groepen);
- dat het tekort de laatste jaren een dalende trend vertoont (diverse berekeningswijzen). Tegelijkertijd lijkt er een mismatch te bestaan tussen de vraag en het aanbod (er is een tekort en toch raken sommige plaatsen niet optimaal ingevuld).

¹ Alle initiatieven voor groeps- en gezinsopvang in Leuven maken gebruik van de modules ‘wachlijst’ en ‘behandelen wachlijst’. 34% van de groepsofvoorzieningen en de stedelijke dienst voor opvanggezinnen maken gebruik van het totale pakket (met bijkomende modules ‘planning’, ‘aanwezigheidsregistratie’, ‘facturatie’ en rapportage’. Aangezien het om de grote kinderdagverblijven gaat, is dit het equivalent van bijna 57% van alle opvangplaatsen in Leuven

	2016	2017	2018
Aantal baby's en peuters gedomicilieerd te Leuven	3.302	3.215	3218
Aantal effectief ingevulde kindplaatsen voor baby's en peuters	2.040,1	2080,1	2055.1
Aantal aanvragen (Leuvenaars en niet-Leuvenaars)	1.800	1662	1688
Gemiddeld aantal noodaanvragen²	165	112.7	164.8
Aantal inschrijvingen (Leuvenaars en niet-Leuvenaars)	1.352	1.237	1.176
Aandeel gezinnen met jonge kinderen die behoefte hebben aan kinderopvang	94%	95%	92%
Aantal plaatsen per 100 kinderen	62%	65%	64%
Aantal inschrijvingen per 100 kinderen	81%	82%	79%
Gemiddelde slaagkans om opvang te vinden (%)	86%	86%	88%
Theoretisch tekort aan opvangplaatsen (in voltijds equivalent)³	266	242	306

Opvang schoolkinderen - KinderKuren

De ambitie van het innovatieve Leuvense project KinderKuren is om kwaliteitsvolle opvang te organiseren voor alle Leuvense kinderen van 2,5 tot 12 jaar, zowel voor als na schooltijd als op schoolvrije dagen. Dit betekent:

- dat kinderen kunnen deelnemen aan leuke en leerrijke activiteiten en vrij kunnen spelen en ravotten met hun vrienden in toffe binnen- en buitenspeelruimtes. We voorzien in een rustige ruimte waar kinderen hun huiswerk zelfstandig kunnen maken;
- dat in elke school competente begeleiders klaarstaan met een hart voor kinderen en tal van (vb. sportieve of creatieve) talenten. Het bestaande **opvangteam** wordt versterkt met een vestigingsverantwoordelijke en extra kinderbegeleiders en wordt gerekruteerd, gevormd en gecoacht vanuit vzw Kinderopvang Leuven.
- dat ouders hun kind met een gerust hart op school kunnen laten, dat de combinatie werk-gezin nog gemakkelijker wordt: de **openingsuren** van de opvang worden verruimd. Kinderen kunnen in de opvang terecht **vanaf 7u** 's morgens tot de start van de school, van het einde van de school **tot 18u30**. Op **schoolvrije dagen** bieden we opvang van 7u 's morgens tot 18u30 's avonds.

² Dit zijn aanvragen die een maand voor de gewenste startdatum nog geen opvangplekje gevonden hebben

³ Sinds 2015 berekenen we de maximale opvangnood door het aantal Leuvense baby's en peuters met een opvangvraag en het aantal niet-Leuvense baby's en peuters met een opvangvraag (=1/3e van de Leuvense nood) samen te tellen. Nadien passen we een aantal correcties toe op deze maximale opvangnood, namelijk een eerste correctie op basis van gewenst opvangplan (dat gemiddeld over alle aanvragen heen 84% bedroeg), en een tweede correctie op basis van gemiddelde opvangloopbaan (deze bedraagt gemiddeld 23,64 maanden). Als we deze gecorrigeerde nood afzetten tegen het aantal opvangplaatsen, komen we tot een tekort van 266 plaatsen. Dit cijfer ligt in de lijn van eerdere theoretische berekeningen maar is accurater.

- Dat de opvang van KinderKuren **flexibel** is: ouders hoeven vooraf niet in te schrijven. Wel vragen wij om per gezin een opvangdossier in te vullen, zodat het opvangteam op de hoogte is van belangrijke gezinsinformatie en zodat de facturatie in goede banen kan worden geleid.
- Het opvangtarief van KinderKuren is **betaalbaar** voor iedereen: ouders betalen € 0,45 per opvangkwartier per kind. Voor meerdere kinderen uit hetzelfde gezin die gelijktijdig in de opvang verblijven, wordt er een gezinskorting toegepast. Afhankelijk van hen inkomen, kan een gezin aanspraak maken op een sociaal tarief (40% korting). Om de aanwezigheid van kind(eren) in de opvang te registreren maken we gebruik van een registratiesysteem op iPad. Op basis van deze gegevens wordt de maandelijkse afrekening berekend, die ouders maandelijks per e-mail of per post ontvangen.
- Dat de opvang doorgaat **in/aan de school**, omdat dit herkenbaar is voor kinderen, gemakkelijk voor ouders.

Samengevat: Het project omvat alle aspecten van de opvang: het activiteitenaanbod, de rekrutering, coaching en vorming van de begeleiders, de registratie, administratie en facturatie van de aanwezigheden, de pedagogische kwaliteit, de contacten met opleidingsinstanties, enz...

Dit project ging in 2011 gefaseerd van start en zal tussen 2018 en 2022 uitgerold worden over alle deelnemende Leuvense scholen.

2011

- start fase 1: administratie
- 27 scholen/33 vestigingen

2013

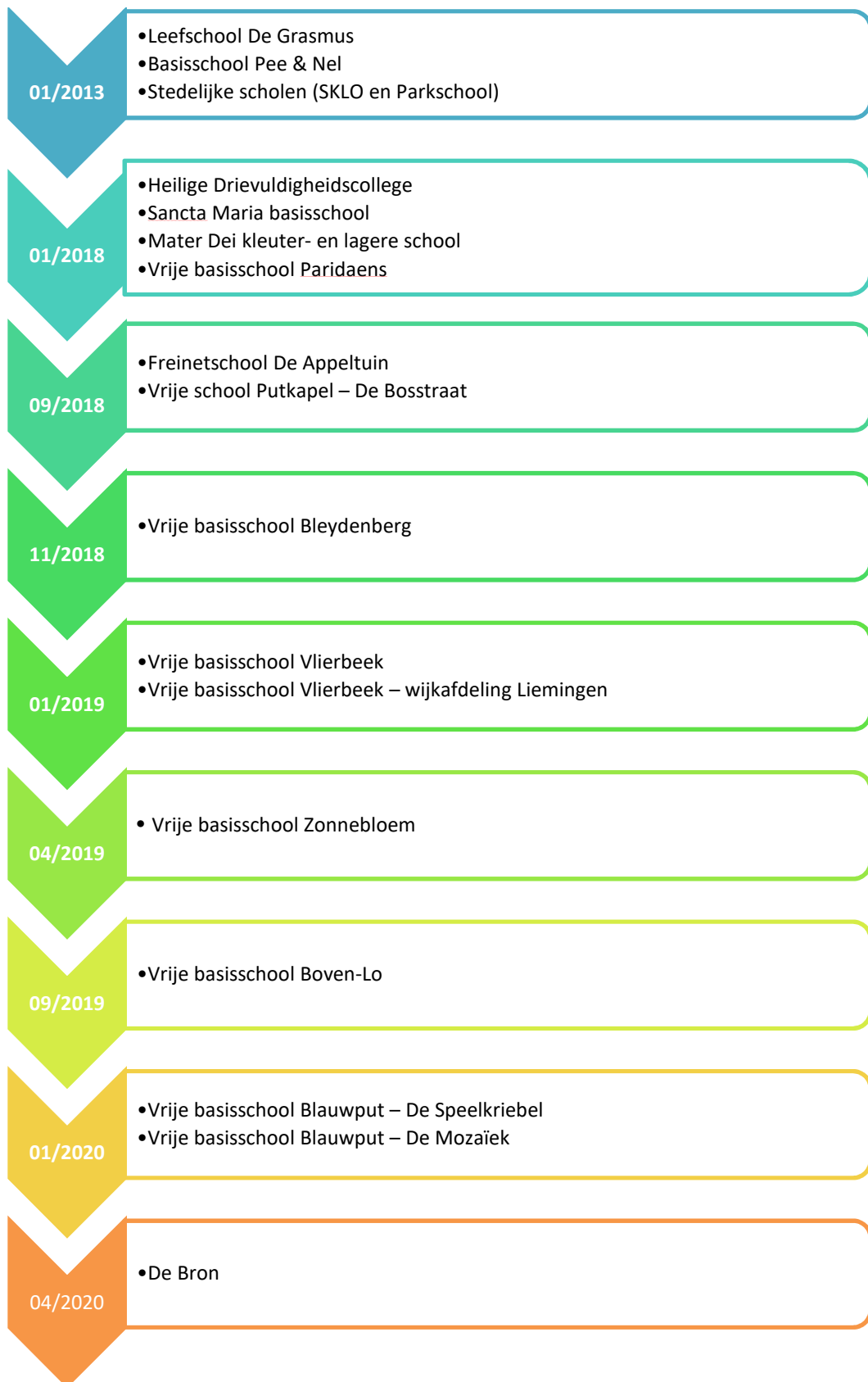
- start fase 2: personeel
- 4 scholen/3 vestigingen

2016

- start activiteitenaanbod

2018

- Heropstart fase 2
- Uitrolscenario 2018-2022

Decreet buitenschoolse activiteiten

Het decreet houdende de organisatie van buitenschoolse activiteiten en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten werd in april 2019 goedgekeurd door het parlement. Het decreet volgt in grote lijnen de vorige beleidsteksten rond het thema en dient nog vertaald te worden in uitvoeringsbesluiten. Het decreet in een notendop:

- Doel: geïntegreerd aanbod van buitenschoolse activiteiten voor kinderen via samenwerking tussen relevante actoren en met een regierol voor de lokale besturen, om:
 - Kinderen ontplooiingskansen en speelmogelijkheden te bieden buiten de schooluren
 - Ouders de kans geven te participeren aan de arbeidsmarkt of een opleiding te volgen
 - Sociale cohesie en gelijke kansen bevorderen
- Regie lokaal bestuur (regie opnemen in MJP, beslissen over besteding beschikbare middelen) in samenspraak met lokaal samenwerkingsverband, met bijzondere aandacht voor:
 - kleuteropvang,
 - het bereiken van kwetsbare gezinnen
 - kinderen met specifieke zorgbehoeften
 - multifunctioneel en efficiënt gebruik van infrastructuur
- één lokaal samenwerkingsverband per gemeente, divers samengesteld. Opdrachten: (1) het vrijwillig, niet-bindend adviseren van het lokaal bestuur bij haar opdrachten inzake regie BKO en (2) het ontwikkelen van gezamenlijke operationele doelstellingen en het coördineren van operationele acties binnen de beschikbare middelen
- Vlaamse overheid zorgt voor inspiratiekader en K&G kent kwaliteitslabel toe aan organisatoren van kleuteropvang die voldoen aan kwaliteitsvoorwaarden. Deze gaan minimaal over:
 - Aanbod van buitenschoolse activiteiten
 - Toegankelijkheid, met bijzondere aandacht voor kwetsbare gezinnen en kinderen met SZ
 - Kwaliteitsvolle interacties tussen medewerkers en kinderen – competenties medewerkers
 - Uittreksel strafregister medewerkers
 - Gebruik v.h. Nederlands
- Subsidie kan toegekend worden o.b.v.
 - Aantal kinderen 2-12j gedomicilieerd in gemeente
 - Aantal schoolgaande kinderen in gemeente
 - Mate waarin kwetsbare gezinnen bereikt worden
 - Mate waarin kinderen met SZ bereikt worden
 - Daarnaast zou een extra subsidie voorzien worden voor kleuteropvang met kwaliteitslabel

- Timing: 1 januari 2021 met overgangsplanning van 6j. bestaande organisatoren behouden subsidie tot na overgangperiode (tenzij ze vroeger willen overgaan, dan gaat subsidie over naar lokaal samenwerkingsverband).

In Leuven is er vanuit het sectoroverleg 'opvang van schoolkinderen', geïnspireerd door de conceptnota 'Krachtlijnen voor een nieuwe organisatie van de opvang en vrije tijd van kinderen' (2015) al een aanzet gegeven om een Leuven model 'opvang van schoolkinderen' uit te werken, met als doel:

- een behoeftedekkend aanbod te bieden voor alle Leuvense schoolgaande kinderen
- een kwalitatief aanbod te voorzien voor en na de schooluren en tijdens vakanties en schoolvrije dagen, volgens een aantal gemeenschappelijke uitgangspunten:

- vanuit sterke lokale, intersectorale samenwerking tussen onderwijs, opvang (gesubsidieerde voorzieningen zoals IBO's, BOKDV's, kinderwerkingen binnen buurtwerk en niet-gesubsidieerde initiatieven zoals 'KinderKuren, sterke opvang op school') en vrije tijd van schoolgaande kinderen.

We zullen verdere ontwikkelingen vanuit het sectoroverleg 'opvang van schoolkinderen' opvolgen en stellen voor een grootschalig dialoogmoment te organiseren met ouders over buitenschoolse opvang (jaaropvang en vakantieopvang) – timing voorjaar 2020.

Centrum inclusieve kinderopvang

Inclusieve kinderopvangplaatsen zijn plaatsen die worden ingevuld door kinderen met specifieke zorgbehoeften. Alle Leuvense opvanginitiatieven staan principieel open voor de opvang van kinderen met specifieke zorgbehoeften, al wordt de gevraagde ondersteuning vaak bekeken in functie van de draagkracht van het opvanginitiatief. Soms wordt voor de bijkomende inspanningen die dit vergt een 'individuele subsidie inclusieve

kinderopvang' aangevraagd bij Kind en Gezin. Een aantal kinderdagverblijven beschikken over 'structurele' inclusieve opvangplaatsen, die worden voorbehouden voor deze kinderen. In 2018 ging het over 21 structurele plaatsen (10 in kinderdagverblijf Wigwam, 2 in kinderdagverblijf Kabouterberg, 2 in kinderdagverblijf Peutertuin, 7 in de gezins- en groepsopvanginitiatieven van Zorg Leuven, die deze structurele plaatsen).

Het 'Centrum Inclusieve Kinderopvang' kan opvanglocaties binnen de zorgregio ondersteunen bij de realisatie van inclusieve kinderopvang, via vorming, intervisie, coaching op de werkvloer of het ontsluiten van een expertennetwerk (vb. COS, thuisbegeleiding, MFC,..). In 2018 ondersteunde het CIK Leuven 15 opvanginitiatieven met een ondersteuningsvraag in de zorgregio, waarvan 8 begeleid werden in een traject. 6 ouders met een ondersteuningsvraag vonden hun weg naar het CIK op eigen initiatief of via een toeleider waar we de werking van het CIK het voorbije jaar gingen voorstellen (COS, thuisbegeleidingsdiensten, regioverpleegkundigen K&G, ...). Sinds september 2018 werkt de inclusiecoach ook mee aan het uitbouwen van de inclusieve werking in KinderKuren. Eind 2018 werd de snoezelruimte officieel geopend. Hier hebben we reeds 4 gezinnen ontvangen en sommigen hiervan kwamen meermaals de sfeer opsnuiven. Het CIK neemt deel aan twee pionierstrajecten van Kind & Gezin die de kinderopvang in verbinding willen brengen met een Multifunctioneel Centrum (MFC).

Cultuurprikkel voor de allerkleinsten - PIEP

PIEP werd in 2015 opgestart door stad Leuven met als missie: zoveel mogelijk kinderen van kleins af aan prikkelen met en warm maken voor cultuur.

Ook in 2018 bleek dit aanbod een schot in de roos: In 2018 breidde PIEP het zaalaanbod aan uit met kleine creatieve en kunsteducatieve activiteiten voor en na elke voorstelling. Op die manier zette PIEP nog meer in op de totaalbeleving van het hele gezin en werd een PIEP-activiteit zoveel meer dan een snel uitje met de kinderen.

Ook de derde editie van het familiefestival Mini's zijn baas (i.s.m. Museum M) en het PIEP-aanbod tijdens Rode Hond Festival waren in trek. In 2018 startte PIEP met prikkeldagen in de Leuvense kinderopvang, om de brug te slaan tussen kinderopvang en cultuur. In oktober 2018 werd in Leuven een conferentie georganiseerd vanuit het departement cultuur in samenwerking met PIEP, Kind en Gezin, VBJK en VCOK rond het thema 'cultuureducatie en -participatie voor de allerkleinsten.

In 2018 startte Leuven ook met de implementatie van Boekstart, een samenwerking tussen Iedereen Leest, Bib Leuven, PIEP en Huis van het Kind Leuven. Er werd gestart met de verspreiding van boekenpakketten voor de allerkleinsten. In 2019 zal een eerste Boekstartdag georganiseerd worden om het thema taalstimulering en leesbevordering van kleinsaf aan in de kijker te plaatsen. Ook wordt in 2019 het eerste Leuvense stadskinderboek ('Knuffel gezocht') gelanceerd, een zoekboek waarmee kinderen spelenderwijs hun stad kunnen verkennen of ontdekken.

Wereldlichtjesdag

Op Wereldlichtjesdag, elke tweede zondag van december, worden overleden kinderen wereldwijd herdacht met een kaarsje. Door de verschillende tijdszones ontstaat zo een symbolisch lint van licht. De wereld wordt op die manier letterlijk wat lichter voor mensen die een kind verloren. In 2018 werd opnieuw een nocturne georganiseerd. Dit lichtritueel vond op zondag 9 december plaats met een nocturne op de sterretjestuin van de Stadsbegraafplaats. Ouders die een kind verloren, konden er samen met familie en vrienden een kaarsje aansteken en toevoegen aan de lichtinstallatie *Twinkle, een mobiel die speciaal voor dit doel werd ontworpen en die langzaam aangroeide tot een wolk van lichtjes. De bijeenkomst werd omlijst door sfeervolle muziek en er was de gelegenheid om na te praten. Een gelijkaardig rouwritueel werd georganiseerd op begraafplaats Diestseveld (Kessel-Lo).

Daarnaast bestond het najaarsprogramma uit o.a. een sofasprek met getuigenissen van ouders die een kind verloren ('Anders nabij') (95 aanwezigen), een filmvertoning ism Cinema Zed (15 aanwezigen), een boekvertelling en gezinsworkshop 'dans me' ((20 aanwezigen) en als hoogtepunt de nocturne op de Stadsbegraafplaats (250 aanwezigen) of op begraafplaats Diestseveld (40 aanwezigen). Ook in 2018 creëerde theatergezelschap Max Last de theatervoorstelling 'Spinnenmetenknippen' op vraag van stad Leuven/Huis van het Kind Leuven. Deze voorstelling is gericht op kinderen, gezinnen en scholen en werd gespeeld op de Stadsbegraafplaats. In 2018 bereikten we hiermee 211 gezinnen. De voorstellingen worden sinds 2019 ook gespeeld in andere gemeenten

Buggypunt

Op 5 plekken in de stad (Rector De Somerplein, bibliotheek Tweebronnen, M, Abdij van Park en SPIT Leuven Centrum) kunnen gezinnen gratis een buggy ontlenen voor een uitstap met de kinderen. In 2018 werden de buggy's in totaal 556 keer ontleend. De meeste ontleningen gebeurden op zaterdag en in de zomermaanden.